

Nr 509.

Av herr **Persson, Ola, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående upphävande av förordningen den 19 december 1952 (nr 755) med bestämmelser om värdering av varulager vid 1954 års taxering till statlig och kommunal inkomstskatt.*

Bestämmelserna om värdering av varulager vid taxeringen till statlig och kommunal inkomstskatt infördes parallellt med bestämmelserna om investeringsavgift. De skulle möjliggöra en beskattning av investeringar i lager motsvarande den särskilda beskattningen av andra investeringar. Detta avsåg att få samma effekt som en räntehöjning och kunde under vissa betingelser ge betydande inkomster till det allmänna. När lagen infördes 1951 skapades dock betydande kryphål, så att bl. a. företag, som inte brydde sig om att uppge lagerökningar till taxeringsmyndigheten, inte riskerade något annat än att lagret uppvärderades till den faktiska lagerökningens kostnad.

Frågan har ett indirekt samband med den fria avskrivningsrätten, liksom med rätten att vid taxering verkställa avdrag för vissa fonderingar. Lagen skulle försvåra för företagen att genom diverse manipulationer undandra sig vanlig vinstbeskattning. Gentemot alla dem, som direkt beskattades genom den särskilda investeringsavgiften, skulle den upprätthålla illusionen av att även investeringar i lager var underkastade samma skatteplikt som annan investering.

Tyvårr har lagen hittills framstått som en meningslös gest ur statsfinansiell synpunkt liksom ur synpunkterna att kontrollera företagens investeringar, att utgöra ett slags räntepolitiskt instrument och sist men inte minst att lägga en motsvarande börda på storföretagen som den börda investeringsavgiften för de mindre företagen och vanliga enskilda människor utgör.

Att lagen hittills inte gett statsverket några inkomster, trots den väldiga vinstkonjunkturen, beror på att den inte utnyttjats. Nu föreslås att den skall upphävas även för 1954 med hänvisning till en förment minskad risk för s. k. spekulativa lagerökningar.

Redan i proposition nr 252 till 1952 års riksdag, som föreslog att lagen inte skulle brukas mot lagerökningar under 1952, framhölls att ett visst bortfall av skatteunderlag blir ofrånkomligt.

I föreliggande proposition nr 233 om lagens slopande för 1954 framhålles beträffande den statsfinansiella innebörden att "ett visst bortfall av skatteunderlag, som ej låter sig närmare beräknas, kommer att inträda."

Ingen utredning föreligger om de ekonomiska konsekvenserna för stat och kommun av lagens suspendering. Men regeringen anser för båda åren att förluster för det allmänna uppkommer. Detta är liktydigt med ett erkännande att en beskattningsbar lageruppbyggnad äger rum.

När lagen nu föreslås slopad utan att ha fyllt någon av de uppgivna funktionerna ges en motivering därför, som icke alls bestyrkts. Lika litet som regeringen försökt väga den spekulation som kunnat ske i varulagervärderingarna, vilken säkert inte är obetydlig, har den gett några sakskäl för påståendet att sådan spekulation icke fortsätter och kommer att fortsätta. Lagens upphävande medför förluster för det allmänna, ökade vinster för företagen — det är det enda som är helt säkert.

Det finns även en annan synpunkt, som måste läggas på detta problem. Enligt regeringens förklaringar förberedes nya och kännbara skatter. Det antydes att dessa skall utgå på indirekt väg, att de får karaktären av att beskatta allmänhetens konsumtion. Formellt sett skall de drabba fattiga och rika på samma sätt. Reellt sett innebär det nya fattigmansskatter, en ny klassbeskattning.

Med hänsyn därtill måste det te sig dubbelt utmanande att slopa en skatt som tillkommit under en utpräglad vinstkonjunktur mot kapitalisterna, men som av olika anledningar inte satts i funktion samtidigt som nya indirekta skatter på småfolket skall införas.

Med hänvisning härtill föreslås,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 233 och att följaktligen förordningen den 19 december 1952 med bestämmelser om värdering av varulager vid 1954 års taxering till statlig och kommunal inkomstskatt skall sättas i kraft.

Stockholm i november 1953.

Ola Persson.

Gunnar Öhman.

Helmer Persson.